

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti, v Tajništvu SLS, v Faflekovoj hiši. Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipét reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstem cm² 1:50 D., v Poslanom 2:50 D. Tako za oglase plača uprava i da za vse og-lase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Račun brez krčmara.

Že pri nastavitvi nove stranke je bilo videti, da njeni takzvani voditelji vso svojo srečo zidajo na druge okolščine. Glavni pasus njihovoga programa je to „iti vsikdar z najmočnejšev stran-kov“. Zato je tudi vse drugo v programi takše, da nema niti forme, zvün, ka so za volo lepšega od indri vzeli. Pa po njihovej miselnosti je to tudi ne potrebno. Trbe samo, da bodo javkali pa prosili, naj je ljudstvo zabere za poslance, drugo pa vse pride. Drugo vse pove najmočnejša stranka. Či ta pove: neodvisna prekm. stranka na kolena, potom spadne na kolena, či pove: stoj, bo stala, či pove na desno, se ista obrne na desno; vse, prav vse včinimo, samo da z vami, z najmočnejšimi smemo iti. Ali je to politika, ki išče hasek i pravice svoji volilcov, je pa drugo pitanje.

Te dneve pa smo čteli v „Népujsági“. da je nova stranka glavno točko svojega programa štela skoz spraviti. Ponudila se je najmočnejšoj srbskoj radikalnoj stranki. Nego poslušajte, ka je dobila v odgovor! Dobila je v odgovor takšo brco, kak ešče naskori niedna stranka ne. Radikalí so njim povedali: „Vaše stranke nemamo za resno, zato se z vami ne moremo razgovarjati.“ Takše plúske se ne talajo vsaki den, takše brce ne dobi vsaki, to zasluži samo stranka, štéra se je v nekšem betežnom javkanji zamislila v to, da bo ljudstvo šlo na njihove zanke. Pa tudi

Ljudstvo jo je obsodilo.

Pravzaprav je obsodba Radikalov ne prva obsodba, zavrglo je stranko ljudstvo samo. Naš človek je resen i politično telko zošolani, da ne bo šo za takšimi senjami. Vsega vküp so dozđaj meli samo eden shod. Ka je na Hotizi bilo, to niti shod ne bio, liki javno kreganje. Zakaj ne vü-pajo med ljudstvo? Bojijo se obsodbe. Ljudstvo vidi, da se nova stranka bori proti tistim, pri štéri najde vsikdar pomoč i zagovor, kda si išče svoje pravice. Ljudstvo tudi vidi, da nova stranka na smrt sovraži Ljudsko stranko, ki edina dela po katoličanskem programi, ki zastopa velko večino slovenskoga naroda. Zato vsaki trezen človek nemre drugo, kak obsoditi delo nove stranke, štéro je že v začetki bilo na zblodjenoj poti. Že v začetki je bilo njeno delo protivno čütenji na-

šega človeka. S tov dvojov obsodbov pa je

zrúšeni fundament

nove stranke. Tudi tisti, ki so vü-pali pri najmočnejšoj stranki kaj skodivati — za sebe, ne za ljudstvo — so njim obrnoli hrbet. Zato so pa v novejšem časi pali klopotali automobili i gg. od nove stranke so iskali razne zveze, da bi tak najšli izhod iz neprijetnoga položaja. Pa zaman je ves podrk. Koga ljudstvo ne mara, pa tudi tista stranka ne, s pomočjov štere so se šteli do oblasti prikopati, za tistoga je samo edna pomoč, da ne hodi več na sunce javnosti. — Naš človek pa takšemi mačaki pravi: — račun brez krčmara.

Hrvatski jarem.

Že dugši čas se čüje, da ščejo ljudje, šterim je za dobrobiti našega ljudstva ravno telko, kak za lanski sneg, pravim, da nas ščejo tej ljudje spraviti pod hrvatsko oblast. Najbole pa so za to navdúšeni gospodje okoli nove stranke. Zrok majo za to. Najmre bojüjejo se proti Ljudskoj stranki, ki je edina stranka v Jugoslaviji, štéra dela po katoličanskem programi, zato se sramüjejo pred slovenskov javnostjov, štéra je v velkoj večini volila to stranko. S tem pa so tudi očivesno pokazali, da njim ne ide za ljudstvo, nego za sebe, za stranko. Poglednimo posledice te združítvi?

Ali do dače menše?

To čütimo v zdajšnjem časi najbole. Je pitanje, či resan na Hrvatskom plačüjejo menše davke. Zagvišno znamo, da tam po neštérni krajej ravno tak dačo terjajo, i ešče bole, kak pri nas. Pomisliti pa moremo tudi to, da mi večino davkov plačamo pri tistom blagi, štéro trži država i pri carini. Za škatlo špic da država 15 par, mi pa državi dinar. Blago pa je za to tak drago, ar država nametavle na nje prevelko carino. Glavni davek teda plačüjemo, kda si küpüjemo sol, petrol, obleko, ali z ednov rečjov domače potrebčine. Zđaj pa naj povejo gospodje, ki vsikdar na vüstaj nosijo blaženstvo ljudstva naj povejo, ali je ne vse to na Hrvatskom ešče dragše?

Srbo-hrvaščina.

Kortešje nove stranke pišejo tudi, da naj bodo naše šole srbo-hrvatske. Povej ti priprosto ljudstvo, ki ti je ešče ne zasleplenost omračila razuma, povej, ali si slovensko ali hrvatsko!? Ali je vaš jezik, slovenske matere, resan tak malo vreden, da nesme mesta meti v šoli? Odpravlati te jezik s šole, ali se to ne pravi tudi vas zaničavati? Slovenski jezik ma svojo vrednost po slovenski gimnazijaj, na slovenskom vseučilišči, kde se najvišiše znanosti včijo v slovenskom jeziki, samo v naši vesnički šolaj nema mesta. I ti siromak, kisi težko zaslužen pare komaj odtrgao sebi telko, da si küpo deteti slovenske šolske knige, boš morao te zavrčiti i küpiti druge, štere pošlejo iz Zagreba! To je tudi edno blaženstvo, štéro prinašajo tisti, ki nas spravljajo pod hrvatsko oblast.

Uradni jezik

bo v novoj hrvatskoj oblasti hrvatski, ovači je to skoro ne mogoče misliti. Posledice toga? — Kda boš meo kakši poseo pri glavarstvi, pri grüntnoj knigi, pri sodniji, boš morao vsakokrat najeti pa plačati tumača. Vse to samo za to, ar ti ščejo blaženstvo. Ravno takša kolobocija bo z uradnimi pismami. Naši županje ljudstvo že dobro razmi slovenske dopise i so županstva delala že sama vloge. Kníževno slovenščino smo si lahko prisvojili, ar je pač slovenščina i mi smo Slovenci. Da naš jezik spada k slovenskomi kníževnomi jeziki i ne k hrvatskomi toga niti kakši Jafetov gospod nédo mogli naopak obrniti. To dokazati je pa ne delo politike, nego delo znanstvenoga jezikoslovja. V naslednjem podamo samo kratko i znano cerkveno molitev, da bo ljudstvo vidilo, kelko več težav de nam delala kníževna hrvaščina kak kníževna slovenščina.

Hrvatski:

Zdravo Kraljice, majko milosrdja, živote, slasti i ufanje naš, zdravo! K tebi vapijemo prog-nani sinovi Evini. K tebi uzdišemo tugujuči i plačuči u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle, Odvjetnica naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovog

progona pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrube svoje. O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!

Pri nas:

Pozdravljena bodi, Kraljica, Mati milosti, življenje, sladkost i vüpanje naše, bodi pozdravljena! K tebi kričimo zapüščena Evina deca. K tebi zdihavamo žalostni i objokani v toj skuznoj dolini. Zato obrni, naša pomočnica, svoje milostivne oči na nas i pokaži nam po tom nevolnom življenji Jezusa, blagoslovljeni Sad svojega tela. O milostivna, o dobrotivna, o sladka Devica Marija!

V kníževnoj slovenščini:

Češčena bodi, Kraljica, Mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena! K tebi vpijemo zapuščeni Evini otroci; k tebi vzdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Obrni torej, naša pomočnica, svoje milostljive oči na nas in pokaži nam po tem revnem življenju Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa. O milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

S toga si lahko vsakši človek sodbo napravi, štéri kníževni jezik nam je bliže, slovenski ali hrvatski. Pitali smo tudi merodajne, znanstvene króge, ki neso ne Štajerci, niti Krajnci, k štérmi kníževnomi jeziki spada naše narečje i smo dobili odgovor, da na vsaki način k slovenskomi. Od toga več indri.

Nemogoče, se nam vidi, da bi vlada mogla včiniti nam Slovencom tekraj Müre takšo krivico. Či pa bi, potem nehote, a istini na lübo moramo priznati, da smo plačilno sredstvo, s šterim si različne stranke plačüjejo svoje „sporazume“. Pa tudi vsi resni hrvatski krogi naj pomislijo, da či nam dajo v hrvatskoj oblasti, hrvatski uradni i učni jezik, potom naj se ne pritožüjejo, da Taljani kratijo slovenskim menšinam svobodno rabo maternoga jezika. Z istov pravilcov, kak oni pri nas, lahko to delajo taljanske oblasti.

Podpirajte

„NOVINE“!

Izjava.

Ker je v zadnjem času nekaterim osebam iz sosedne Hrvatske, kakor tudi nekaterim domačinom prišlo na misel, da bi na nekak način dokazali, da smo mi, slovanski prebivalci med Muro in Rabo, pravzaprav Hrvati in ne Slovenci, izjavlja podpisano društvo zbrano 28. julija 1926. v M. Soboti brez kakršnihkoli sebičnih razlogov, sledeče :

1. Slovansko ljudstvo, ki biva med Muro in Rabo, je od nekdaj, kakor daleč nazaj sploh segajo o njem zgodovinski podatki, imenovalo svoj jezik slovenski in sebe za Slovence ali Slovene (kar je zgodovinsko starejši izraz kakor Srb [Sorb] ali Hrvat).

2. Slovansko ljudstvo v današnjem jugoslovanskem Prekmurju imenuje še danes svoj jezik slovenski in sebe za Slovence ali Slovene (Slóvin) in je vsakemu najpreprostejšemu človeku neprijetno če ga imenuje kdo za Hrvata ali drugače. To ljudstvo čuti slovenski in imenuje sebe za Slovence, zato nikakor ne moremo spraviti v predal resnosti nekšnih etnografskih dokazil, s stranih nekaterih oseb bratskega hrvatskega ljudstva, da je naše ljudstvo hrvatsko.

3. Poleg ljudstva čuti tudi vse domače idealno nacionalno dijaštvo slovenski in spontano obiskuje slovenske šole. Ravnotako čuti slovenski vsa mlajša domača inteligenca, kakor tudi večji del one starejše inteligence, ki je nacionalno jugoslovanski orientirana.

4. Neslovenski čuti v jugoslovanskem Prekmurju samo ljudstvo madžarske narodnosti kakor tudi njegova inteligenca, izmed slovenske inteligence pa, (kajti ljudstvo slovensko, čuti brez izjeme slovenski) samo tisti, ki z ljudstvom nikoli niso imeli prijaznega, dobrohotnega stika, ampak so vedno z visokega gledali na manj vredni plebs. To so po večini osebe, gmotno dobro podprte, z uglednim, solidnim socialnim položajem, preostanek starega prezirljivo visokega gospodstva. Vsi ti čutijo neslovenski in zlasti še nejugoslovanski. Kajti, da hočejo ti celo, oziroma vsaj del Prekmurja odtrgati od Slovenije in priključiti Hrvatski, ne delajo nikakor tega morda iz ljubezni do domačega ljudstva, ampak, ker menijo, da je v sedanji vesplošni demokratični dobi, njih stari, visoki socialni položaj omajan in na Hrvatskem mislijo, da se njim bodo vsaj nekoliko še nasmehnile te stare dobrine. Ravnotak mislijo, da bodo tam vsaj nekoliko zadostili svojemu nejugoslovanskemu čutu.

5. Resnici na ljubo moramo priznati, da je dalo sedanjemu nelepemu protislovenskemu gibanju v Prekmurju mnogo povoda tudi sem došlo slovensko uradništvo. Kajti na eni strani se nekateri izmed njih nikakor nočejo potruditi, da bi poučili nekoliko tukajšnje, vsled stoletne separiranosti popolnoma drugačne razmere kakor v ostali Sloveniji, ampak šablonsko uvajajo avstrijske, za naše kraje često neprikladne in krivične metode, na stare ogrske zakone se pa često ozirajo le v takih slučajih, kjer v današnjih razmerah niso več koristni. Na drugi strani pa spet smatrajo nekatere te osebe za svoje najvažnejše poslanstvo v Prekmurju, ne uradno službo, ampak potencirano strankarstvo. In to silno rani tudi tiste, ki so z vso ljubeznijo pozdravili novo državo, onim pa, ki novi državi niso bili naklonjeni, daje v roke mnogo nelepega orožja za rušenje obče zadovoljnosti.

6. Dijaštvo v Slovenski Krajini, ki iskreno ljubi svojo ožjo domovino in svoje ljudstvo in ki ima živ slovenski in jugoslovanski čut, globoko boli na eni strani nelopo gibanje nekaterih domačinov proti Slovenstvu, na drugi strani pa malomarno, skoraj hoteno nerazumevanje naših razmer od strani nekaterih sem došlih slovenskih uradnikov. Izjavljamo, da nimamo namena aktivno posegati v te razmere, ampak samo opozoriti na obojestransko krivdo.

Slovensko katoliško akademsko društvo „Zavednost“ v Prekmurju, dne 28. julija 1926.⁶

Predsednik :

Podpredsednik :

Bajlec Franc m. p.
cand. iuris.

Baša Ignacij m. p.
cand. med. vet.

NEDELA.

po risalaj 11. Evangelij je spisao sv. Marko v 7. poglavji od 31. do 37. vrste. » . . . vse je prav včino : glühim je dao čüti i nemim govoriti«.

Čüdovito ozdravljenje glüho — nemo-ga je toti včinjeno v njegovó telovno dobro, je pa tüdi lepa podoba znot-rašnegaj düševnoga ozdravljenja. Kak se v teli betežnika bojüjeta dve moči : krv za zdravje, betegovi bacili pa proti zdravji, tak je tüdi v düševnom pogledi boj med düšnov vestjov i med strastmi.

Strasti so nagnenja, štera so močna, da se njim žmetno proti postavljamo. Na priliko : Človik ma nagnenje, štero ga nagible k pijači, kda je žeden, kda telo potrebüje tekočine. Dokeč to nagnenje vodi razum i njemi zapovedavle slobodna vola, je samo nagnenje i za človeka hasnovito. Hasnovito za to, da ga opomina na to, ka je za zdravje potrebno. Kda pa nagnenje postane tak močno, da se nezadovolji z kakšovšteč pijačov, nego samo z vpijanlivimi, pa tüdi s temi ne v dovoljenoj meri, nego v nemertüčljivoj vnožini, potom pravimo, da se je nagnenje spremenilo v strast. Strast šče človeka v svojo oblast. Razum zatemni, da bi samo na to mislo, ka strast želé, pa zburka človekovo znot-rašnost, da düšno vest zaglüši. I či se to zgodi dostakrat, da strast preoblada, postane človik glühi i nemi za dobro.

Iz strasti se skopati i premagati njihovo oblast, je dostakrat žmetno. Da zmagamo je predvsem potrebno, da Bog pošle milost, štera nam pomaga v tom boji. Zato morajo takši düševni zblodjenci prositi Boga za milost spreobrnenja. Prositi za to, da njim Bog presveti pamet, ka svoj žalosten stališ spoznajo, da njim nagne volo, ka obžalüjejo pretečene zablode. Pa tüdi sami se morajo triüdi i proti strastem postavljati. Samo milost človeka ne spreobrne, či nešče tüdi sam sodelovati.

„Prekmurcu“ vodgovor.

Pod tem naslovom so prinesle neodvisne »Naše Novine« precj neslanosti. Za „lepe naslove“, štere mi je pisec v članki dao, se zahvaljüjem. pripomnim pa, da takšega načina pisanja, od visikih gospodov, ki niti neso zadovolni s slovenskov kulturov, nego iščejo nemško i vogrsko, ne bi pričaküvao. No zdaj vidim, da oni nimajo nikakše prave srčne kulture ; — pravzaprav je tüdi nemre meli tisti, šteri se tak rad poslüžuje „birk“ i „soma rov“.

Da je nespamet spravlati nas pod hrvatsko oblast, trdi vsaki spameten človik. Zakaj menjavati gospoda, gda smo se zdašnjim razmeram že privavili? Če obstoja „odelenje za Bačko, Banat, Baranjo i Medjimurje“, se to na Prekmurje ne raztega i težko da bi nam Belgrad v novoj oblasti dao, ka nam je bilo vzeto.

Či poznam Medjimurje? Znano je to, da pride na kvadratni kilometer 120 ljüdi, ka je za krajino, v šteroj so skoro vsi prebivalci polodelci, na vsak način preveč. Znano mi je tüdi to, da si mora jako dosta Medjimurcov iskati krüha celo v Sloveniji, ar je bogastvo v rokah komaj ene štrtine prebivalstva, ostale tri štrtine pa so „sirotinje“, kak sam čüo od samih Medjimurcov.

Gospod si je dopüsto edno laž. „Večina Prekmurcov je pri zadnjih volitvaj na hrvacko stranko volila.“ Odked je vzeo to trditev? Ali njemi ne znano, da je bilo oddano pri zadnjih volitvaj prek 17.300 glasov i da je dobo Radič od toga komaj 6439? Gde je tü većina? Sploh pripomnim, da Radič tüdi teh glasov ne dobo zato, ar je Hrvat, nego, ar je obečavao pridružitev v Vogrskomi.

Ka se tiče mojega študeranja, povem gospodi, da sam vsigdar spuno svojo dužnost, to včinim tüdi na dale brez njihovi opominov i da vüпам, ka bom z božov pomočjov verno zvršavao svoj poklic. Moj študij je moja privatna zadeva i to v javnost vlačti, je jako netaktno.

Nekši Prekmurec.

POLITIČNI ZAPISKI.

Zakaj trbej združiti Prekmurje i Medjimurje? »Naše Novine« pišejo da prej zato, ar smo oboji bili pod Vogri, meli smo ednake zakone i mammo iste — tradicije.

Gospodje, imate prav!

V Prekmurji so včili naše, da so slovensko govoreči Vogri; v Medjimurji včili brate Horvate, da so hrvatsko govoreči — Madjari. V Prekmurji so ovirali zvezo s Slovenci ovkraj Müre; v Medjimurju so tüdi imeli kitajski zid — Dravo. V Medjimurju senjajo ništerni od »lepot« — pretekli časov; v Prekmurju tüdi dobimo ljüdi, šterim neide v glavo, da je Slovenec od Boga stvorjeno bitje. Imate prav, tradicije so iste.

Ar pa gospodje z istimi tradicijami (v povedanom smislu seveda!) bi radi prišli vküper, zato pa — coki Slovenec! — stopi s poti Hrvat! (ali kak bi se to po madjarski reklo: „Félre tót“, ka Madjar id-) in pripravljajte si vüja na „čimtadratt“ — štera zan sljivo pride, če bodo ujedinjeni v združenom Prekmurji in Medjimurji vsi junaki — istih tradicij.

In takrat njim najbrž zraste kuraža in greben, takrat ne vüjdejo zavolo male slovenske demonstracije na Vogrsko in se ne poskrijejo na podštrejšji kak dozday — v časih ločenosti, v časih ko vladü krivica . . . štera nešče razmiti, da se nujno, prej nujno morejo združiti junaki — istih tradicij . . .

Zakaj je dača velika. „Naše Novine“ pišejo, prej zato, ar mammo — vüčitele in žandare Dosta je vüčitelov, ešče več žandarov, zato je velka dača. Dobro, razmimo. Slovenskomi vüčitelji in slovenskomi žandari neprivoščijo od gotove strani niti falaček rženoga krüja. Nego radi bi znali, če bi naši žandarje narodi i državi vörne ljüdi preganjali in naši vüčitelje blatili po šolaj narod in jezik slovenski, kak bi bilo te? . . . Dobili bi pšeničen krüj in debelo — ogrsko salamo?

O tem pa ne pravimo to, da je v šolaj, štere omenjajo »Naše Novine« — vse po našoj volji. Ravno nasprotno: po volji tistih strank je, štere ščejo naši „neodvisni“ podpirati na življenje in smrt, sterim so popevali javno pohvalo i štere tak ljubijo naše neodvisne, da to niti povedati ne moremo.

Zato pa svetüjemo merodajnim gospodom, naj hitro rešijo pritožbo »Naših Novine«. Ar či do prišestne srede ta zadeva nede rešena, no potem je ne izklüčeno, da iz združitve Prek-

Küpüjte srečke za loterijo Martinišča !!

murja in Prekmurja nikaj ne bo. Naši samostojni so trdi dečki in oni bodo držali svojo »svevko« reč.

GLASI

Murska Sobota.

— **Jako nevarno** se je pobila deklička sobočkoga pismonoša Flegara Bila je z drogov decov pri mašini, ki je bliži pri hiži mlato. Deca so se spravila na napunjene žakle sedit. Narednok pa eden moški skrči: „Deca dol!“ Deklička prec se je zosagala i strahi spadnola z čelom na okovani rob tehtnice (vage). Čelo si je tak presekal, da je morao zdravnik rano vküp šivati.

— **Nesreča** se je zgodila pri zidanji nove hiše. Delali so že zastrž, pa se njim je rušt podro. Dva rokodelca z majstrom sta bila na rušti. Majster se je zgrabo i obviso, rokodelca pa sta spadnola dol. Eden se je nekaj namali pobio, drugi, Horvat Števan iz Veščice, pa si je pri spadaji ного v glaznji potro. Odpelali so ga v bolnico, kde je dobo itaki zdravniško pomoč.

— **Javna nespodobnost.** Po M. Soboti že prec dugo ljudje šepečejo, da se prej na cintori i okoli cerkvi shajajo mladi parčki; pa ešče kaj več znajo tudi ljudje povedati. Po vsem tom, da so okrali cerkev, da so gorvtrgali na cintori kapelo i da so krali na farofi, je tudi to verjetno. Vsem, ki si hodijo na sveta mesta hladit svojo prevročo ljubezen, bodi povedano, da bo ljudstvo znalo občuvati svetost tej krajov. Opominamo te ljudi, ki ne kažejo niti za makovo zrno sramü, posebno pa ednoga negodnoga mladenca i njegovo že preveč godno gospodično naj se v mraki i ponoči ogiblejo tej prostorov, da kder ne obredijo.

— **V sobočko bolnišnico** so pripelali 18 let staro deklino iz Pecetinec na sosednom Štajerskom, šteroj je mlatilni mašin ного odtrgno. Kak domači pravijo, je vzrok nesreče to, da so se mladi ljudje nekaj dregali pa plodili po mašini, i v tom je deklina po nepriliki stopila v odprtino na mašini. Če ostane pri življenji, se za zdaj ešče nemre znati. Malo pameti pa treznosti že more biti pri mašini.

— **Krojaški in čevljarski tečaj.** Skupna obrtna zadruga v M. Soboti naznanja krojaškim in čevljarskim mojstrom, da se začne krojaški tečaj dne 17. avgusta t. l., čevljarski pa nekaj časa poznej, opomina zadruga vse prizadete mojstre, da se kak naj prle dajo vpisati pri imenüvanj zadrugi.

Načelstvo.

— **Nesreča pri mašini.** Starejši človek v Soboti je pri mašini po nepriliki spadno z voza, pa pri tom tak nesrečno prillete na rasoje, da so njemi ного, v bedri skoz presmeknole. Rana je nej preveč nevarna.

Slovenska Krajina.

— **Gasilsko samopomoč** si mislijo ustanoviti za izvršujoče člane gasilnih društev. Sklenoli so v Maribori na občnom zbori Jugoslovanske gasilske zveze dne 18. VII. t. l. glede samopomoči sledeče: K samopomoči lahko pristopi prostovoljno vsaki izvršujoči član gasilnoga društva. Za pristopnino pláča ednok za vsikdár 5 dinárov, za slučaj umrlih članov po 1 dinar. Mi pozdrávlamo to miseo, či pomislimo da je J. G. Z. edna izmed

najmočnejši društev v našoj državi, štero ma približno do 20.000 članov. Či od teh samo polovica pristopi k samopomoči tak za slučaj smrti dobi družina umrlega člana do 10.000 podpore. Vsem izmed nas je znanno, da izdatki pri priliki betega in končno smrti neso máli. Zato pristopimo k gasilskoj samopomoči. Podrobnosti se razložijo odposlancom gas. društev pri priliki župnega občnoga zbora.

— **Desetletni jubileum** je obslužavalo R. k. cerkveno društvo v South Bethlemi v Ameriki. To društvo obstoji skoro iz sami naši rojakov. Pred poldnevom so meli lepo telovo procesijo, štero so vodili i opravili slovesno sv. mešo domačin veleč. pater Veron iz M. Sobote. Popodne so meli gostje i odbor sküpen obed.

— **»Kakši so ljudje?«** Pod tem naslovom so napisale novine nove prekmurske stranke nekaj neslanosti na šoštare. Pravijo, da bi šošarje radi sedeli na žamatni stocaj. G. dopisnik znamkar nas šoštare po sebi sodi. Mi pa znamo, da se nova stranka za to sili k največjim strankam, da bi je te na mehke stoce zdignole. Pa nikaj nede. — Politiko SLS. pa ne trbe nikomi zabijati v glavo, se sama priporoča i velka večina slov. naroda je za to politiko. Ta močna stranka se vas telko boji kak lanskoga snega; — ka bi se moški deteta bojao. — Vidite, vidite, niti agitirati ne vete. Vi zaničavlete šoštare? To znamo. Vej so vam tudi rešetarje, cekereši, sklecarje itd. ne pri srci. Samo kmetskomü ljudstvi se ešče samo poklanjate. V srci pa gvišno tudi te zaničüvlete. Znajte, da krščanska politika ne zavže niednoga stana, ki si z hasnovitim delom pripravla krüj. Kak je venda to, da vas šoštarje morajo včiti krščanske politike, vas vučene gospode, ki pravite, da moramo gizdavi biti na vas. Ej jaj, v ednom ste nas pa le prekosili, najmre, da mate več smole kak mi. Šoštarje.

— **Vel. Polana.** Naši vrli Amerikanci so se pali spomnili presv. Srca Jezusovoga i nam poslali za cerkveno lepšanje, posebno za križnopot, lepe dare. Darüvali so: Čuk Števan z družinov, doma iz Vel. Polane 100 dolarov, Zelko Števan z ženov Trezov, doma iz Črenovec 40 dolarov; po 20 dolarov so darüvali: Horvat Jožef i družina iz Vel. Polane, Denša Janoš z družinov iz Brezovice, Tkalec Ivan z ženov Mankov iz Trnja, Vuk Števan z družinov iz Male Polane, Kramar Ivan iz Žižkov; po 10 dolarov so dali: Hozjan Ignacij, Cipot Matjaš, Hozjan Marko, Hanc Martin vsi iz Trnja.

Lani pa nam je darüvao za novo nebo (baldahin) 6 jezero Dinárov Špilak Ivan z družinov z Male Polane. — Nedavno smo tudi objavili, da nam je Horvat Jožef z Vel. Polane poslao 10 jezer Din. šteri dar so nabrali on i njegovi prijatelje. Vsem plemenitim darovnikom i tistim, ki je nasledüjejo naj bogato poplača presv. Srce Jezusovo! — Župnijski urad Vel. Polana.

— **»Novice v Slikah«** smo dnešnoj številki priložili. Kak vidite so dosta lepše kak so bile v začetki. Ali si je shranjüjete dobro? Da je po par letaj date zvezati ali pa sami zvezete, da bote meli lepo knigo pri hiši. Posebno je zanimiva slika na 1. strani, ki kaže ljubljanskega hercegpüšpeka na konji. V tistoj püšpekiji majo nekaj far vtak visiki goraj, da je ta zmetno priti peški ali pa s kolami

gor. Najležej je priti gor s konjom. Tudi svojega vladiko so verniki na konja posadili, da bi ležej prehodili težavno pot, na štero sili častitlivoga starčeka (okoli 76 let so stari) gorečnost za zveličanje düš. — Lepa je tudi slika na 3. strani, štera kaže šolske mladenke v narodnoj noši. Kda pa bodo pri nas mladenke začele z narodnov nešov? Što bo tisti, ki de znao povedati, kakša je naša narodna noša?

— **Turnišče.** Na splošno željo lüstva, se je ustanovila „Hranilnica in posojilnica za Turnišče in okolico,“ ki ima namen pomagati vsem, šteri se bodo do nje obračali. Posojilnico najtopleje priporočamo in njoj želemo vnogo uspeha.

Preganjanje Materecerkvi v Meksiki.

Meksika je dobila nedavno ustavo. Fundamentalni zakoni v ustavi, na štere zidajo drüge zakone, toti nemajo naravnost protiverskoga značaja, pač pa so tak dvorezni, da se lahko na njihovej podlagi preganja Materecerkev. Namen zdajšnje vlade i njene večine je bio očivesen. To nakanenje so tudi naskori začeli skoz spravlati. Vlada je edno za drüгим dala odredbe, štere so bile proti pravicam Materecerkvi. Najbole pa je ovirala vlada s svojimi zapovedmi slobodno opravlanje verskih obredov.

Püspecje so vlado opominali, naj te zapovedi spremeni. Pa zaman. Cerkvni predstojniki so morali z najo trejšim orožjom nastopiti. Prepovedali so dühovnikom, da ne smejo opravlati od 1. t. m. naprej niedno versko opravilo. Od tistoga dneva nega tam niedne meše, niedne spovidi ali prečiščavanja niednoga zdavanja ali sprevoda. Ta prepoved je strašno vplivala na ljudi. Ljudje so se vse trli okoli cerkvi da bi bili pri zadnji mešaj. Noč i den so spovidavali, prečiščavali, zdavali i firmali. Lüdje so ešče šteli sprijeti svestva, prle kak so dühovniki odišli. Cele procesije dece za firmati so šle k püšpekom da bi je firmali. Zgodilo se je, da so püšpecje med firmanjom večkrat omedleli od trüjave. V Pachuci varaši je v cerkvi bila takša tesnoča, da se je 12 oseb zadüšilo.

Na mestaj so bili genlivi pa tudi žalostni pogledi. Ljudstvo je goreče molilo k Bogi za zmago Materecerkvi. Oblasti so vojake pošilale k službi božoj i v veči mestaj so dühovnike od oltarov v mešnoj obleki tirali v temnice. Več mešnikov so že tudi spostrelali. Lüdstvo je jako razburkano i je tudi več oblastev napadnolo. Dozdaj je mrtvi 26 ljudi.

Dühovniki so odišli s püšpeki vred iz države na eden otok. Katoličanci so pa začeli boj proti državnim oblastim. Te boj ljudstvo vodi brez orožja s tem, da neščejo nikaj od protivercov küpiti i spoj z vsemi, ki so proti Matericerkvi, neščejo nikaj meti. 1. avgusta je ljudstvo bilo čarno oblečeno i so razobesili čarne zastave.

Znano je, da je Meksika zvečine jako katoličanska država. Okoli 95 procentov je katoličanov i samo 5 procentov je brezvercov. Tudi majo prec cveteče versko življenje. V celoj državi sta 22 püšpekiji i 7 nadpüšpekij. Kak je to mogoče, da je 5 procentov brezvercov dobilo vso oblast

v roke i si podstopi preganjati Materecerkev? To je zato, ar so katoličanci mislili, da je zadosta, či so v cerkvi katoličanci, v javnom življenji pa ne trbe pokazati svojega verskoga osvedočenja. Zato so, ali ne šli volit katoličanski poslancov, ali so pa volili nasprotne stranke, posebno socialiste i komuniste, ki tak radi güčijo, da je vera zazebna stvar i jo vsaki lahko svobodno izvršavle, kda pa dobijo oblast v roke, te pa delajo ravno nasprotno. Ka se s toga včimo?

1. Molimo prav goreče za zmago kat. cerkvi. Družine naj vsaki večer pristavijo v te namen očanaš.

2. Pri volitvaj iti vsi volit krščansko stranko. Nihče ne sme ostati, da ne bi volo.

3. Delati na to, da i drügi idejo volit krščansko stranko.

Nemre biti pravi katoličan i proti svojoj vesti dela, što pravi, da je katoličan, pa itak da votum na stranko, štera je veri sovražna i krati pravice sv. Materé cerkvi.

Domača politika.

Vsa pazlivost politični krogov se obrača na občinske volitve v Srbiji. Vršijo se med Radikali i Davidovičovimi demokrati žilavi boji. Radikali, ki majo na svojoj strani vlado i šterim pomagajo včasi tudi oblasti, jako strahüjejo demokrati. V vnogi mestaj radikalni pristaši pod vodstvom orožnikov šalijo pristaše drügi strank. Ednoga demokratskoga poslanca so prec ranili, ednoga kandidata pa je nekši župan (radikalec) z revolverom strelo.

Odbor za preiskavanje korupcije dela naprej. Na den idejo prec zamazane reči, štere kažejo, da je naša centralistična uprava jako loška.

Dijaško polje.

Domenjeno dijaško zborovanje se vrši v ponedeljek, dne 9. avgusta ob 9 uri dopoldan. Zavest dolžnosti zbere na tem zborovanju vse tiste, ki jim je mladostna beseda volja nefilisterske bodočnosti. Knjige vsak vrni knjižnici!

Predsednik.

URADNO NAZGANILO.

G. srezki poglavar v M. Soboti naznanja:

Ministerstvo za zvünešnje zadeve je 1921 leta dalo naredbo, da tiste osebe, ki živejo v pokrajinaj, štere so bile prve pod vogrskov državov, pa ešče nemajo našega državlantva i so že dorasle za vojaško službo pa majo vse pogoje za sprejem v našo državo, se naj javijo za vojaško službo, pa s tem, da bodo služili, dobijo pravico državlantva.

Ar je pa zvünešje ministrstvo ne pristojno za te zadeve, nego znotrašnje ministrstvo, zato te osebe, štere so zvršile goripovedano naredbo ešče vseedno nemajo državlanski pravic, zato je vojni minister dao naredbo, da komandanti vojni okrugov pozovejo vse te obslüžene vojake, naj vložijo prošnje na znotrašnjega ministra za sprejem v naše državlantstvo. V prošnji naj se zezavlejo na odredbo ministra za vojno i mornarico br. 11929 od 5. junija 1929. i povejo, kde i kda so služili i kakši vojaški čin so dosegnoli.

GOSPODARSTVO.

Perutnistvo.

Poleg živinoreje je za našega poljedelavca posebno važno tudi perutnistvo (gojenje kokoši, rec i druge živali) V zadnjem časi se je začelo veliki izvoz belic i živali. Največ se izvažava v Švico. Neštarni trgovci z živadov, so meli telko naročil iz Švice, da so morali ta poslati posebne zastopnike, ki so tam razpošilali i vrejivali našo živadno trgovino z svicarskimi trgovci.

Važaa je gojitev živali za to, ar jo zmore tudi največši siromak. Skoro je nega sirote, štera ne bi mela nekelko repov kokoši. Vej je kokoš za vnogoga siromaka, skoro bi pravili, adini dohodek. Vsi domači mali izdatki i menša plačila pridejo pri siromaškom človeki navadno iz belic. Zato pa je kokoš i druga živad, najbolje razširjena domača stvar. Pri siromaki je neogibno potrebna za plačüvanje vsakdanešnji potrebčin, pri bogatejši pa točen pribolšek na stoli.

Ešče za ednoga zroka volo je živad važna za našega siromaškoga človeka. Živad potrebüje kakšega posebnoga krmljenja. Pri malom broji, — na siromaškom dvorišči je itak nega dosta, — zadostüje, da kokoš trga trato, išče vsefele ostanke po dvorišči i lovi stvarce pa mühe. Rece pa žlabrajo po mlakaj i si proščejo vekši deo hrane. Živad je jako zadovolna tudi z ostanki svinjske krme i na dvorišči vse natekne pa pokluka, ka že vsaka druga stvar zavrže.

Vnogi mislijo, da je za narodno gospodarstvo važno, či se perutnistvo goji na velko. Pa ne resan. Dobro je toti, da ma država takša gojišča za perutnino pa da majo kakši bogatašje veselje v tom, da svojo lepo živad vozijo na rastave pa tam dobijo lepo premijo za to, vendar je gojenje živali najvažnejše doma na dvorišči, v menšoj meri. Država mora gojiti perutnistvo za to, da pride na pomoč či si kder ščejo fajto z bogšati. Tudi država ležej pretrpi kvar, či pride na živad kakši poprijeti beteg. Dostokrat pridejo takši betegi, da vsi küri spoginejo, ali pa je trbe za to, da se beteg ne širi, vse spoklati, te kvar država ležej pretrpi, kak pa zaseben človek, či bi, na priliko vekši deo svojega imanja vložo v gojenje živali. Iz toga stališča nemremo tudi priporočati zadrüge za perutnistvo. Či prejde živad je zadrüge navadno konec, ar jo gospodarsko vniči.

Ka je važno znati pri gojenji živali na drogno?

Prvič, da si pravo fajto zaberemo. Pri nas so najbolje razširjene tri fajte.

Domača kokoš je srednje velka, da pri srednje dobroj krmi 130 belic na leto i prec i tečno meso. Dobro bi bilo, či bi začeli gde gojiti posebno domačo fajto, štera bi se dala s haskom gojiti.

Gola kokoš. Ta fajta je dvojne vrste: menša pa vekša. Je dobra za to, ar je trdnoga zdravja. Kost i so močne, meso, či ravno ga ne da dosta, pa je prec i tečno. Znese na leto do 130—150 belic. Piščance dobro gorstepe. Je poleg domače fajte najbolje priporočiliva.

Hlačasta kokoš je pri nas redka, čiravno, ka se v naši krajej prec i dobro sodi. Med vsemi domačimi fajtami, ma hlačasta kokoš največ mesa. Važno je tudi to, da ma belo kožo. V drugi državaj najmre dosta raj küpijejo živad, či ma belo, kak či ma čarno ali žuto kožo. Hlačaste kokoši največ znesejo med vsemi fajtami. Pri količkaj dobroj krmi znese kokos 140—160 belic. Tudi perje je izvrsno, skoro ednako z recjim.

Poleg toga je ešče plimut fajta, štera se je prinasa ne mogla vdomačiti. Je najbolje rahla pa zbirča. Potrebüje dobro hrano. Vdomačiti pa se zato nemre, ar rada na nje pride küga i spoginejo vse, zato je za siromaško dvorišče ta fajta ne. Gojijo je samo na angleškom na velki imanjaj, da se te z njimi po razstavaj postavljajo. Posebno pa je gojijo, tam za volo lepe postave pa libraste farbe.

Jako dobro bi bilo, či bi v ednoj vesi mogli po vsej dvoriščaj meti isto fajto. Zakaj? Zato, ar se te fajta vsikdar bogša, postane v rasti močnejša i tudi bole nese. Za takše izednačenje pa je potrebno, da se od stani državni zgajališč vsikdar od iste fajte belice pošilajo v kakšo ves i se samo tiste fajte belice nasedajo.

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metecent) pšenice 340 Din., žita 220 Din., ovsa 180 Din. kukarice 170 Din., ječmena 215 Din., hajdine 260 Din., prosa 215 Din., živina: Govenska v Ljubljani kg. 7-50—8 Din., teoci 9—10 Din., svinje 12—13 Din. Krma: Sena 60—70 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 50 par, Schiling 8 D., Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 53 p., Francoski frank 1 D. 44 p., Švicarski frank 10 D. 96 Taljanska lira 1 Din. 90 par.

Mali oglasi.

SÜHE GOBE! GRBANJE!
Küpujem vsigdar po najvišoj cen i. Zapomnite si i odavajte grbanje vsikdar v tgovini FRANC SENCAR Lotmerk

Naznanjamo

cenjenim küpcom, da smo trgovino v lastno hišo v Slovenskoj vulici premestili.

Brata Šiftar i Hahn.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	ERDOŠI BARNABÁŠ trgovci z papirrom igračami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. káth. cerkvi ino pošte.
--	---

Lepa zidana hiša

z imanjom 4 i pol plügov se oda po niskoj cen i. Hiša je oddaljena samo 5 minut od Murecka (Cmurek). Več: —: se zved i v gostilni —:

VIKTOR HAITZ
GORNJI CMUREK.

Trgovski vučenec

(inaš), močen, zdrav i zaneslivi najraj iz Slov. Krajine se sprime trgovini ANTON KOROŠEC
Gornja Radgona,

Mlinske knjige

! Trgovske knjige !
! Pergament papir !
! Creppapir !
Pisemski in kancelarski papir se dobi na veliko in na malo

pri
I. HAHN
Murska Sobotá.

Dve novivi senji

je dobila črensosvska občina. PRVO živinsko i kramarsko je 20. oktobra, DRÜGO samo živinsko pa je 14. marca. Poleg toga, ta starivi senji obdržanivi kak dozday v ponedlek po sprotolešnoj i jesenskoj križoskoj nedeli. Senja v Črensovci se sama priporočajo.

OČB. ODBOR.

Naznanilo.

Naznanjam sp. občinstvi, da s 1. avgustom odprem trgovino z usnjem (ledrom) na Lendavskoj ulici (poleg izraelitske sinagoge) v M. Soboti.

Prosim spoštüvano občinstvo za obilen obisk.

ŠTEFAN HOLCMAN.

Prekmursko kat. podporno društvo sv. Iyana Krstitela

št 13. spadajoče pod družbo sv. Družine. Društvo je ustanovleno 15. septembra 1920. I. in je najbolše za Prekmurske Slovence in Slovenke v Chicagi. Zavarüje se lehko od 250 do 500 dollarov. Moški in ženske od 16. pa do 55. leta. Deca od 1. leta do 16. Deca plačüjejo vsi po ednoj cen i 15 centov na mesec, a stareši pa po svojoj starosti, či se mladi da notri menje, či stareši več. Seja je vsakšo 4. nedelo v meseci ob 2 vöri popoldne v Cerkvenoj dvorani sv. Števana, Lincoln št. po 22 Pl. V slučaji poškodbe član ali članica dobijo za 6 važnejših operacij 75 dol. za zgübo ednoga oka 100 dol. za 2 oke 250 dol. tak ravno za roko ali nogo či je več nej za delo. Za 4 prste na roki ali nogi 50 doll. Odborniki so: predsednik Andrej Glavač, 1844. W. 22. Pl. podpredsednik Martin Gabor, tajnik Štefan Fojš 1929 W. 22 Pl. blagajnik Ivan Denša 2730 Arthington št., zapisnikar Matjaš Hajdinjak, nadzorniki: John Horvat, Mihal Haklin, Frank Jörkiš, društveni voditeo Janoš Hren, vratar Štefan Majcen.

Novi mlin na šest parov (trije valclni i trije kamni) i vse priprave za pšenico mleti, novi reform i reks mašinje za kašo, močna stalna voda i hiša z štirim sobami, kühnjov, 9 svinjski hlevov, listnjek, 2 üti, štale pivnica, vsa priprava za oli delati i 9 plügov grünta se včas i oda. Pitati se mora pri g. Ferdo Zmazek mlinski posestnik na Grabah, pošta Sv. Križ pri Ljutomeru.

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da bom imel že za prihodnjo šolsko leto v zalogi

šolske knjige
za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10% ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami
v MURSKI SOBOTI.

HRANILNICA IN POSOJILNICA

v ČRENŠOVCIH.

r. z. z n. z. uraduje vsako nedelo ino svetek.

Obrestüje hranilne vloge (navadne) po 8%. Vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi od 5000 Dinarov navíše pa po

8 1/2 %

Stanje vlog je že 2 milijona Dinarov

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj slüžijo v hasek našemi kmetskomi lüdstvi. Zavüpacite nam peneze, za štere dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka večim sirotam je lehko posodimo na fal interes.